

Rut Egerö och Margit Berglund berättar om Östanbysläkten, utskrift av band som talades in på 1980-talet. Något kortat och litet redigerat, eftersom damerna pratar i munnen på varandra. Nästan allt som sägs om en viss person har hänförts till densamme.

Ordningsföljd delvis ändrad för att underlätta läsningen. Kursiv markerar mina tillägg. Säkert kan jag ha missuppfattat en del – det kan dock lätt åtgärdas om jag för veta vad som bör korrigeras.

Lena Höög dec 2002

Band 1

Rut:

Föreningen Östanbysläkten har fått sitt namn efter en gård som heter Östanby, som ligger i en by som heter Gusselby, Västmanland. Från början bestod byn bara av en gata med hus på båda sidor. 1723 blev det storskifte och alla gårdar måste flyttas. Östanby flyttades också och blev då placerat öster om landsvägen, som blev järnväg 1870. Därav namnet Östanby. En släkting, en sväger till min far, Jan Perse, Wallenborgarnas stamfar, köpte gården, som sen köptes 1850 av Anders Olsson (*oklart uttryckt*), som står överst på vår stamtavla.

Anders Olsson kom från **Brunnshyttan**, som ligger emellan Järnboås och Grythytted. Brunnshyttan hade ägts av släkten sen 1750. Förste ägare var Anders Nilsson och hans dotter Kristina Andersdotter. **Olof Andersson (1788-1833)** gifte sig med denna Kristina och blev därigenom ägaren till Brunnshyttan. Han var en fin karl, riksdagsman och förmodligen talman för bondeståndet. Det finns mycket att berätta om honom. Han blev alltså far till Anders Olsson, vår stamfar. Brunnshyttan ligger på gränsen till Värmland, och gården finns kvar, en timrad byggnad, mycket vacker, gräs på taket. — (*Här följer högläsning ur "Anteckningar om Östanbysläkten". Har utslutits.*) — Olof Andersson fick tolv barn, bl.a. **Anders Olsson**, som betecknas som nämndeman i Gusselby. Han var ju också bergsman. Han föddes 1821 (*ska vara 1820*), g.m. Margareta Israelsdotter, f.1825, dotter till Israel Israelsson, Fåsjöhyttan, som ligger i trakten av Nora. Hyttan är numera borta, men gården finns kvar, dock ombyggd.

Margareta Israelsdotter (1825-1900) var yngst av sju syskon. Hon blev tidigt faderlös och uppfostrades av sin äldre förmögna syster på Siggebohyttan. Hon var 18 år när hon gifte sig med **Anders Olsson (1820-1891)**. Han bodde då på Brunnshyttan, som han övertog vid 18 års ålder då fadern dog. Det var både lantbruk och hytta. Han friade till Margareta Israelsdotter som bodde i Fåsjön. Det gick så till att han på lördagskvällarna red nio km genom skogen på obanade stigar. Väg fanns inte. När han kom fram ur skogen väntade häst och vagn och så körde han vidare till Fåsjön. En gång så hände sig att han gäspade när han hade satt sig upp på hästen så att käken gick ur led. Han fick sitta med gapande mun hela vägen när han red

och sedan körde till Nora sjukhus, där en läkare kunde rätta till käken. På söndagsmorgnarna måste han gå upp kl 4 och rida tillbaka för att vara i Grythytte kyrka på högmässan, som förmodligen började kl 7. Alla måste gå i högmässan på den tiden. Anders Olsson hörde till Mosserudsläkten, och Mosserud ligger på gränsen mellan Västmanland och Värmland, mycket, mycket vackert.

Anders Olsson och Margareta bodde sex år i Brunnslyttan, och där föddes fyra barn, men de två första dog vid späda ålder (*Per Olof och Carolina*). Sen föddes Margareta, som gifte sig med Pallin, och så Katarina, Rudharnas stammmoder. I Gamla Östanby föddes Sofia, Wallenborgarnas stammmoder. Sen föddes Anders och Carolina, som båda dog. Sen kom Gustaf, min far, så Carolina, som gifte sig Andersson men tog namnet Furustam, så Carl, som dog. Därefter Anders Olsson, Bergman-Olsons och Jahnarnas stamfader. Maria, Ekrarnas stammmoder, Matilda, Margit Berglinds mor t.ex., och Hanna, det var Berners stammmoder. Det föddes ungefär ett barn om året (1846, 1847, 1848, 1849, 1851, 1852, 1854, 1855, 1857, 1859, 1862, 1863, 1865, 1867. *Det blev alltså 14 barn, varav 5 dog i späda ålder. Det var vid den här tiden vanligt att de döda barnens namn gavs till de barn som föddes senare*).

Anders Olsson och Margareta bodde på Östanby med alla dessa barn, och den gården kallas numera Gamla Östanby. Margareta var mycket renlig av sig, varenda dag måste jungfrurna vädra och borsta alla hennes underkläder. Margareta Israelsdotter dog i Västerås, hos sin dotter Matilda. Anders bodde ensam kvar på Marielund, som änklings. (*Måste vara fel, han dog 1891 och Margareta 1900.*)

Margit:

Något om Margareta Israelsdotter, min mormor, och hennes döttrar, dvs. mina mosttrar och min mamma.

Mormor var hjälpsam och god och generös, ingen gick ohjälpt från henne. Hon for ofta tåg upp till Stockholm och resonerade med Waldenström (*grundare av Missionsförbundet*) och Rosenius och Beskow (*fireligiösa storheter*) när hon inte förstod något i skrifterna. En gång fick hon pengar av sin man Anders Olsson för att gå till K. Anderssons juveleraraffär för att beställa en kaffeservis i riktigt silver. Men på Drottninggatan möte hon Waldenström som sa: "Men vilken bönhörelse! Jag visste väl att gud skulle höra min bön. I går kväll bad jag att jag skulle möta den människa som var villig att skänka mig pengar till missionen som jag just nu behöver. Och så möter jag Margareta Israelsdotter som jag förstår kan göra det." – "Men jag har pengar för att gå till K. Anderssons och beställa en kaffeservis i silver." – "Jag är övertygad om att där uppe i Bergslagen smakar kaffet lika gott ur en nysilverkanna som ur en riktig silverkanna och mellanskillnaden går till missionen och det gör mera välsignelse." Vadan hon

går till K. Andersson och beställer en nysilverkanna och gräddsniipa, pengarna räckte inte sockerskål. Men kaffekannan blev mycket vacker, slät med en liten pärlrand, och den har min dotter Margret som är döpt efter min mormor. Och gräddsniipan har Vera Lundqvist-Smith, Runas dotter. Men vad morfar sa när hon kom hem med det här, det vet jag inte.

Margareta, kallades Margret (1848-1906), den äldsta dottern. Glad och äventyrlig, ville inte bli strängt behandlad. Hon rymde till Amerika när hon var 17 år, men hur det gick till vet jag inte. Där gifte hon sig med Bengt Pallin som härstammade från Filipstad i Värmland, och fick 5 barn (*Laura, Hildur, Axel, Bengt Otto, Gustaf*). Det gick inte särskilt bra, för hon skrev och frågade sin far om hon inte fick komma hem, för de hade det så besvärligt. Då köpte han en gård åt dom, och så kom de hem. Men Bengt Pallin passade inte som jordbrukare, han ansåg att han hade kommit på grön kvist genom giftet med Margret. Han for ofta in till Lindesberg och festade på Stadshotellet där, och när det blev sent hade sista tåget till Gusselby gått. Men då beställde han helt flott ett extratåg. Då undrade järnvägspersonalen vem som skulle betala det. "Det gör min svärfar", blev svaret. Anders Olsson var bygdens rikaste man då, men han tröttnade på det här, så han köpte biljetter tillbaka till Amerika för hela familjen. Han följde dem till stationen tillsammans med min mamma (*Matilda*) och han vinkade av dem. "Det var enda gången jag sett far gråta", berättade min mamma för mig. Margret var nämligen hans älsklingsdotter.

Men sen gick det tydligen bättre för familjen, och många år senare kom moster Margret till Sverige och hälsade på, och jag minns när hon kom ut till vårt dåvarande sommarställe utanför Västerås, glittrande glad och väldigt söt. Jag minns hennes skratt. Eftersom jag hade samma namn som hon hade hon med sig en docka till mig, med gul sidenklänning och riktigt svart hår, jag hade aldrig sett en docka med riktigt hår förut, så jag blev väldigt förtjust. Moster Margret hade mycket eleganta underkläder med spetsar och rysch på, och det hade inte vi.

Karin (Katarina) Rudharnas (1849-1897), vet jag inte så mycket om, hon dog ju så ungefär Fick 6 barn med Erik Eriksson. — **Rut**: Jag kan berätta vad min syster Nanny sagt mig. De bodde sista åren i Västantorp i Linde vid Lindesjön, en pampig hög förtjusande byggnad. Katarina dog i lungrot. Kistan roddes över sjön till Cederborghska kyrkogården, där mina föräldrar Gustaf och Helena Olsson ligger, och Bengt Rudhe, och Furustammare. Då stod mina syskon Hilma och Nanny och Gösta där, vitklädda från topp till tå, och väntade med blommor i händerna och tog emot kistan. Det underliga var att denna Katarina, min faster, var gift med min mors morbror! Han var tidningsman på Närkesposten och var mycket musikalisk, komponerade Stripapolskan som han spelade på piano. Jag minns honom väl, han var mycket trevlig och glad.—

Sofia (Wallenborgarnas) (1851-1923) kunde vara mycket bestämd, fast hon verkade så blid. När hennes man Johan Persson skulle fylla 70 år frågade hon sina syskon om hon kunde få någon hjälp. Då blev jag och Margareta Ångström (*Bergman-Olson*) tillsagda att fara dit upp och hjälpa till. Vi tog det som ett nöje, men döm om vår häpnad när vi redan första morgonen väcktes kl 7 av moster Sofi som sa: "Upp med er nu, idag skall vi putsa silver." Det hade vi ju inte drömt om, men där satt vi och putsade hela dan. Och dan därpå skulle allt porslinet gås igenom och diskas och torkas, och så gick det undan för undan. Vi fick faktiskt göra nytta, men vi hade mest tagit det som ett skojigt äventyr. Besöket avslutades med att vi åkte och hälsade på vår kusin Sten (*Östby*), som var mjölnare och hade kvarn i Kvarnaberget. Det var ju efter kriget och det var ont om mat, men till vår förtjusning fick vi med oss hem varsin påse vitt vetemjöl, och Margareta fick dessutom 1 liter fotogen att ha till lamporna på Holmboda.

Carolina (Furustammarnas stammom) (1857-1895) var liksom sin mor mycket strängt religiös. Det berättas att när de tre yngsta systrarna Maria, Matilda och Hanna skulle fotograferas blötte de håret på kvällen och flätade små hårda flätor för att håret skulle bli krusigt. Men när Carolina såg det tvingades de räta ut håret igen. Alla grät förtvivlat, men min mamma Matilda grät av ilska. Hon var den som var mest lik sina bröder, hon vågade säga ifrån och vara oppositionell. Carolina var mycket begåvad och ville bli lärarinna, men min mormor tyckte inte att hon skulle behöva tjäna sitt uppehälle utan hon skulle gifta sig och bli maka och mor och husmor. Hon gifte sig med en stationsinspektör Anders Andersson i Geijersdal, en avkrok i Värmland, och var nog inte tillfreds, tyckte att livet gick henne förbi. De fick tre barn.

Maria (Ekrarnas) (1863-1921) hamnade på landet, Mönsterås. Hon var mycket begåvad och intellektuellt lagd, men mamma sa ofta att hon nog saknade ett rikare intellektuellt utbyte, att hon själv ville förkovra sig och träffa andra människor, även om mannen Carl Gustafsson var lärare och kantor, folkbildare. Därför var hon angelägen om att de fyra barnen skulle få ordentliga utbildningar, och det fick de också (Margareta sjuksköterska, Siri, Valborg, Rudolf tandläkare). Maria var min mammas älsklingsyster och hon var ofta hos oss om somrarna i Grangärde i Dalarna. Jag kan se hur hon satt i en stol på gräsmattan och berättade något som hon läst eller upplevt, med ett litet frånvarande drömskt uttryck. Hon var så inne i det hon att hon glömde sin omgivning. Det var alltid lika roligt när hon kom.

Matilda (Jahnarnas) (1865-1951), min mamma, var alltid i opposition mot sin mor. En gång hade hon varit extra kolerisk och häftig, och då skrev Matilda ett bibelspråk på ett papper som hon satte över sin mammas säng: "Det är mera gudi behagligt att stävja sitt humör än

att...". Morgonen därpå var hon livrädd – men mormor sa ingenting, hon hade tagit orden till sitt hjärta.

Men det var ju så att de inte fick ha någon glädje i hemmet, för det var syndigt; de fick inte leka, inte dansa, inte bära vackra kläder, inte ha roligt. Men när mormor reste bort, t.ex. till Fredrik Sparres på Vedevåg, som liksom hon själv gripits av den nya frireligiösa rörelsen och där det var stora möten som mormor deltog i – då passade flickorna på. Morfar tog fram fiolen, det röjdes och pigor och drängar och barn dansade. Men någon skickades alltid ut för att ligga i buskarna och kika utifall mormor skulle komma hem. När man då skyntade hennes vagn rusade man in och skrek: "Hon kommer, hon kommer", och då fick man undan allt med en väldig fart och morfar gick upp till sig med sin fiol etc. Fiolen ansågs enligt gammalt vara djävulens instrument. Och eftersom morfar spelade dansmelodier på samma instrument som han spelade psalmer hakade mormor en jul ner fiolen från väggen och gick ut i bagarstugan och stoppade in fiolen i ugnen och brände upp den. "Den julen glömmer jag aldrig", sa mamma, "för han sa inte ett ord utan gick upp på sitt rum och där satt han hela julkvällen. Ingen fick någon glädje av den julen."

Hanna (Berners) (1867-1936) var klen och hade migrän, alla måste ta hänsyn till henne. Hon var snäll och undergiven, hade en härlig humor och vacker sångröst och spelade piano bra. Hade glimten i ögat. När Runa och jag var bjudna till Berners i deras fina hus i Örebro på julloven ibland, kom en jungfru in på morgonkulan med choklad och bullar på en bricka, vi var minsann inte bortskämda med att få dricka på sängen hemma. Det imponerade också på oss att när vi åt så hade alla de sex barnen Berner – om jag inte minns alldeles fel – varsin liten silverbägare och drack ur, och inte vanliga glas eller koppar som vi hade hemma. Det var ju samtidigt praktiskt, förstod jag när jag blev äldre, det lönade sig säkert med silverbägare som de sex barnen använde år ut och år in. Huset finns fortfarande kvar på Järnvägsgatan 19 i Örebro (nu kulturhus, det enda gamla hus som finns kvar). Det var vackert och trevligt och hade en härlig trädgård. Jag minns att jag var nyfiken på söndagsfrukosten och tänkte att nu får vi väl något annat här än hemma i alla fall. Men frukosten var tyvärr densamma som vi fick hemma, samma mannagrynskaka med körsbärssylt som serverades varje söndag (Rut instämmer: "Likadant i min barndom"). Den lagades till på lördagskvällen av kokerskan och ångades upp på söndagen. Men Berners hade godare körsbärssylt än vi hade, det kommer jag ihåg. Kan denna tradition med mannagrynspuddingen komma från deras föräldrahem? Antagligen var det så.

Hanna Berner hade ett vitt piano med guld, det hade varit med på Stockholmsutställningen, där morbror Carl hade köpt det.

Ingen av mostrarna gick i skola, utan mormor skaffade en lärarinna som bodde där och så tillfrågades en och annan grannfamilj om de ville skicka sin dotter också, och så blev de några stycken som läste tillsammans. Och så skickades flickorna in till Lindesberg för pianolektioner, så alla fick gå och spela. Mamma (*Matilda*) skickades till Stockholm när hon var ungefär 17 år och bodde då hos morbror Anders och Jan Odelberg som hade sin firma på Skeppsbron. Där gick hon och läste privat för att lära sig rättstavning och välskrivning och svenska och matematik. Jag antar att de andra fick vara med om det också.

Men vad alla döttrarna fick vara med om var att följa med på mormors badresor på somrarna, två och två i taget. Mamma var med i Visby, andra i Medevi och Loka. Där hittade hon mågarna till sina döttrar. Men mamma träffade min pappa på en bjudning i Lindesberg hos en av grosshandlarna, där han då praktiserade. Min pappa hade gått i skola i Nora och Filipstad, och sen praktik i Linde, och där träffades de.

Sen skickades flickorna bort på konfirmandundervisning som inte var måttlig. Mamma berättade att hon var hos pastor Adde i sex månader för att undervisas innan hon konfirmerades. Pastorn, som var ungarl och hade en syster som hushållade för honom, hade det så förskräckligt fattigt, så mamma fick så dåligt med mat att hon blev klen. Men det fanns en släkting i närheten som skrev hem till mormor och berättade att Matilda magrat mycket, vadan mormor blev förskräckt och skickade massor av grädde, smör etc. till släktingen. Sen blev Matilda inbjuden till släktingen en gång i veckan och bjuden på allt detta goda för att äta upp sig.

Rut:

Gustaf (1855-1936), min far, blev hyttfogde, småningom köpte han ut alla de andra andelsägarna så att han själv blev ensam ägare till hyttan. Många tvister först eftersom alla gårdarna hade sina andelar i hyttan; alla ville ju arbeta med sin malm och tappa ur sitt järn. Sen övertog min bror Gösta hyttan, och det var den sista i drift varande privatägda bergsmanshyttan i Sverige. Den lades ner 1940. Vårt emblem betyder "Linde Bergslag hytta 18". Pilen är järntecknet. (*Rut läser högt ur nån text om hyttan, skatt som skulle erläggas i tackjärn etc. Här uteslutet.*)

Gustaf och Helena (*Andersson, 1862-1948*) gifte sig 1883. Maria, Matilda och Hanna, 20, 18 och 16 år, var tärnor i gula halvsidenklänningar med kappor till. När bröllopsmiddagen var över skulle alla ungdomarna ner till Östanby och dansa. Men medan de andra tågade ner med musik i spetsen, fick Hanna och Matilda gå hem. De fick inte ens titta på, ännu mindre dansa. Matildas sinne var då så upproriskt att hon genast beslöt att henne flickor åtminstone skulle få lära sig dansa.

Helena och Gustaf fick bo kvar på Gamla Östanby, medan farfar byggde Marielund åt sig och familjen. Så de övriga hemmavarande döttrarna måste följa med till Marielund. I Gamla Östanby bodde alltså mina föräldrar och där föddes mina äldsta syskon. 1890 tyckte min far att huset låg litet lågt, han ville alltid ha utsikt. Så då byggde han Nya Östanby 1890 på en kulle, högt upp. Farfar tyckte det var rena högfärden. ”Där kommer jag aldrig att sätta min fot”, sa han, och det gjorde han heller aldrig. *(Sen följer en lång historia om att gamle Anders Olsson, farfar, gick igen på Marielund, gråklädd i gammalmodig stil med rundkullig hatt. Här uteslutet.)* Gamla Östanby såldes av min far. Det brann sen, kvar fanns bara en flygel.

När far gifte sig med mor var han allt annat än religiös, han tyckte om att sitta på Stadshotellet i Linde och dricka punsch med herrarna där. En järnhandlare hade en ångbåt, och med den tog man sig till Gusselborg i Gusselby och sen promenerade man till Östanby vid 4-5-tiden på morgonen, väckte upp mor och bad om frukost – vilket hon serverade. Mycket kortspel också, vira.

Han var mycket musikalisk, spelade esskornett och bildade en kvartett av herrar som sjöng. På sommarkvällarna satt han och blåste på balkongen på Nya Östanby och det hördes vida omkring över sjön Råsvalen (rå = kall, och val = vattendrag, stavningen Rossvalen är fel, säger Rut. Nån skulle mäta sjöns djup, men fick då svar av sjön själv: ”Mät min längd så får du veta mitt djup.”)

Sen kom väckelsen kom över bygden, och både far och mor greps av detta. Detta har jag själv inget minne av, men mina äldre syskon har berättat. Far hade varit mycket sjuk, nästan dödssjuk, men tillfrisknat, och han ville nu visa sin tacksamhet. Detta fick tyvärr till följd att alla vinglas bars ut i skogen, krossades och grävdes ner, likaså vinkaraffer, punschhundar etc. Far hade ett enormt bibliotek, mängder av böcker i skinnband, stora serier; allt eldades upp. Föräldrarna blev fanatiska. Dessutom blev far då nykterist. Första gången jag drack vin hemma var på släktmötet när han fyllde 75 år. Då måste han begära motbok för första gången i sitt liv, och extra tilldelning dessutom, vilket retade honom, även om han då blivit mer tolerant. Vi hade alla tröttnat på alla dessa predikanter som alltid bodde hemma. För att det skulle bli nåt folk på alla dessa bönenmöten i missionshuset och hemma tvingades vi och jungfrur – ja alla – att gå med och lyssna. Det var en pina, man var trött och gäspig, det kröp i benen.

Men sen övergick han alltmer till statskyrkan och umgicks med präster, som ofta kom ut för att t.ex. äta kräftor på fars födelsedag (20 aug.). Man kunde ta 165 tjog på en kväll i Råsvalen. Far sålde också till Stadshotellet i Linde. Men senare år kunde man bara ta upp 65 tjog, och då tyckte han inte det vara nån idé längre. Men mina bröder fortsatte. Trots att far var så rättsrådlig, moralisk, religiös etc., men när det gällde kräftor fiskade han långt före den lovliga tiden. När jag var liten tog Sten, min bror, mig på ryggen och sprang ner till bäcken i skymningen där vi tog kräftorna. Mor kokade dem, far satt sedan och åt dem i serveringsrummet som bara hade ett takfönster mycket högt upp, så att ingen skulle kunna se att han satt där och

ät. Då gjorde det ingenting! På kusinmötena åts det kräftor – och smögåts i serveringsrummet ur Helenas kakskrin med 14 olika fack och lika många kaksorter.

Far älskade att ha gäster. Vi hade två jungfrur och en hushållsfröken, som både skulle sitta med vid bordet och samtidigt passa upp, mycket egendomligt, och hjälpa mor, läsa högt för far och spela schack med honom etc. Och så hade vi gamla Lina, som hade varit jungfru hos mina morföräldrar, hon följde med när mina föräldrar gifte sig. Hon blev trotjänarinna hos oss, hade ingen lön, fick kläder och skor. Dog 90 år gammal. Hon höll mycket på oss barn och räddade de äldre från att få stryk av far – vi små fick aldrig stryk.

1902 var första släktmötet.

(Gustafs och Helenas barn tog namnet Östby efter resan till Lillehammer i Norge, där Gustafs 70-årsdag firades, och där man "hittade" namnet. Tidigare hade man försökt ta sig namnet Östanby, men fått avslag.)

Margit och Rut:

Anders (1862-1933). Efter några år i folkskolan i Linde arbetade han hemma i hyttan och i jordbruket några år och lärde sig alla sysslor där. Kort skolgång i Arboga, där lärarna jämförde honom med Gustaf som var ett större läshuvud. En gång när han druckit för mycket på Linde höstmemarknad blev han pryglad av sin far, och efter det rymde han till sjöss 16 år gammal 1878. Han var borta i flera år, ingen visste var han var. Sen led han skeppsbrott och kom hem till Marielund på julafton 1880 kl 10, alldeles utblottad, med bara en papegoja på axeln och 10 öre i fickan. Då gick han in i köket där hans mor stod, och han sa: "God dag", och hon svarade likadant. "Känner mor inte igen mig?" undrade han då. Då först sa hon: "Är det Anders?"

Så blev han brukselev i Billingsfors i Dalsland, där han bl.a. synade järnet och tog över div. andra sysslor. När han inte hade mer att lära tog han en bokhållareplats vid Skärblacks bruk i Östergötland. Där träffade han John Odelberg, 28 år, som föreslog att de skulle bli kompanjoner och sälja spik en gros i Stockholm. Anders var då 21 år och fick låna 10 000 av sin mor. 1 jan 1884 etablerades företaget Odelberg & Olsson på Skeppsbron i Stockholm. Anders kom att resa tretton år, även i Finland, som försäljare, och kallades Spik-Olle. Köpte aktier i Sandvikens Jernverk. Köpte även en velocipedfabrik, Wiklunds, samt div. andra fabriker samt Igelfors bruk. Hade aktier i flera olika bolag, och de steg enormt. Men sen kom världskriget och Krügerkraschen, och aktierna sjönk i värde. *(Ovanstående citerar Rut ur "Anteckningar om Östanbysläkten", här starkt kortat.)*

Som gift bodde han först i Stockholm, sedan lät han bygg en charmant villa som hette Olsbo i Saltsjöbaden, där de bodde i nio år. Än idag kommer gamla människor i Saltsjöbaden ihåg honom. Men han tålde inte luften för han var astmatiker, därför köpte han Karlavägen 49,

hela huset. Sen köpte han Holmboda herrgård i Rosersberg, där hustrun Maria var född, för att hon skulle få vara på landet. Hon var dotter till Johan Bergman på Waldemarsudde. Därifrån kommer Bergman-Olsonska släkten. Sedan kunde Anders ändå inte leva i Sverige p.g.a. astman, utan de sista tio levnadsåren vistades han i Luxor i Egypten.

Han var troligen ej musikalisk som de övriga syskonen. Han blev mycket förmögen och framgångsrik. Var en av de första i Stockholm som köpte en Rolls Royce. Det var tre våningar på Karlavägen 49; en våning för morbror Anders själv, en våning för moster Maria och en för barnen. Längst ner bodde betjänten.

Rut: När jag gick på GCI var jag av min fader kommenderad att avlägga visit en gång i månaden. Då kom betjänten och man fick lägga sitt kort på en silverbricka innan man fick komma in. Farbror Anders och Maria kom ofta överraskande till Östanby, i Rolls Roycen, och stannade flera dar. Och då gjordes det utflykter i trakten till bruken och herrgårdarna, och Anders hade ett matschatull med sig, och glas och brännvin. Far var ju nykterist, så han blev surmulen när mor serverade farbror Anders brännvin, där vi satt i gräset.

Margit: Jag blev av någon anledning ensam bjuden till morbror Anders på middag, varför vet jag inte. Jag gick på seminarium i Stockholm då. Det var bara morbror Anders hemma, vi satt i matsalen och blev fint upppassade av en husa i svart-vitt, vi fick en underbar fiskrätt. Sen satt jag i spänning och väntade på den fina desserten som skulle komma, men till min ousägliga besvikelse blev det korngrynsvälling som var det värsta jag visste. "Är det inte härligt", sa morbror Anders, "det här får jag bara äta när Maria inte är hemma." Han njöt.

Han hade ett härligt bibliotek på Karlavägen, och en biljard. Och så minns jag att morbror Gustaf och morbror Anders var rivaler, disputerande om vem som rikast, mäktigast, pampigast, klarat sig bäst i livet etc.

Kusinmöten, fester, diverse

Margit: På kusinmötena (på Nya Östanby) fick ingen vara med som inte var 11 år. Jag skulle fylla 11 år i september och det här skulle äga rum i juli eller augusti, så mamma sa bara resolut att Margit skulle skickas med. Så kom vi till Gusselby station, och där stod Anders, Ruts bror, och tog emot. Och Ingrid sa till honom att de tagit Margit med fast hon inte fyllt 11 år. Och Anders, som alltid var en spjuver, tittade på klockan och sa: "Ja, det går ett tåg tillbaka till Västerås om en timme, så då kan vi sätta henne på det så att hon kommer tillbaka hem." Och jag börja storgråta, då ve knade hans hjärta och han lovade ordna upp saken så att jag skulle få stanna kvar. Jag tyckte han var underbar och jag beundrade honom enormt.

Rut: Nästa kusinmöte fick jag vara med på, och då var du 15 år, du var äldsta flickan då. Kusinerna låg och sov på golvet i en lada, och då hände det att Lina kom dit på nattkulan när

de låg där och pratade och prasslade. Då var Bigge Jahn 12 år och jag var 10. Men vad jag beundrade dig, Margit, du var ju så stor, du var ju 15 år. Och vet du vad ni flickor gjorde? Ni hällde vatten i pojknarnas sängar och lade röda böcker där i smeten så att lakanen blev totalförstörda. Min mor blev så arg.

Sådana här fester kunde få kosta precis hur mycket som helst. Men i vardagslag var far snarast snål. Vi levde ytterst spartanskt, måltiderna t.ex. bestod av mycket fläsk och potatis och krämer. Grönsaker hade man just inte. Och på lördagarna – ölsupa, det var något alldeles förskräckligt. Det var en sorts välling med öl i. Och bondbönsvälling, jag svalde bönorna hela. Gräsligt. Far var mycket sparsam. Han sa till mig: ”Rut, du ska blånypta tolvskillingen i fickan innan du ger ut den.” Tolvskilling, det var 25 öre.

Margit: Min pappa var precis tvärtom. Bad man om 25 öre sa han: ”Nää, det får du inte, men här har du en krona. För en 25-öring har du ingen aktning, men en krona, då tänker du efter lite vad den går till, och dessutom tycker jag inte om att vara så där snål.”

Rut: Men fester fick kosta hur mycket som helst. När det var släktmöte när far fyllde 75 år 1930 – jag vet inte hur många människor det var – då kom det ut dekoratörer från Linde en hel vecka i förväg och dekorerade med flaggor, girlanger etc. Och det var musikunderhållning under hela middagen, piano och fiol, och det var musikdirektörerna i Linde, dvs. mina gamla lärare. Och jag skämdes inför dem.

Vi hade en stor bagarstuga i en flygel, och det kom en bagare två gånger om året, höst och vår, och bakade bröd i en vecka, spisbröd, för resten av året. Han hette Fröberg och var vit från topp till tå, i ansiktet med. Sen fick man springa runt i alla stugor och bjuda på smakprov. Det köptes aldrig något bröd. Sen hade vi en sadelmakare, som kom två gånger om året också och satt minst en vecka och stoppade om alla tagelmadrasser, kuddar etc. Sen var det en hemsömmerska förstås, som kom en månad höst och vår. Och skomakare till mina äldre syskon, men jag upplevde honom aldrig. Han brydde sig inte om att göra speciella höger- och vänsterskor, så mina systrar fick sina fötter förstörda redan som små.

Margit: I Gamla Östanby bakades till jul så att det räckte till påsk, så man fick aldrig färskt bröd. Mormor lät göra en isstack; det högs upp is i Råsvalen, och den bygges upp så att man gick in i ett rum, och där inne förvarades då kött som man hade saltat och bröd. Behövde man bröd gick man ut i ”ishuset” och hämtade det. Tänk om man nånsin hade fått färskt bröd!

Rut: Brödet förvarades i enorma kistor i stora handkammare (i *Nya Östanby*). Vi fick aldrig sitta vid matbordet utan en hård brödbit i handen. Till slut lärde man sig att bara ta en liten smula i handen – far tålde inte att vi satt utan bröd. Man ville ju ha mat, inte bara bröd. Vi fick aldrig heller säga ett ord vid matbordet, och vi fick inte sätta oss förrän far hade kommit och satt sig. På prick på minuten skulle vi komma och halv nio var det frukost, det var mycket noga.

Margit: Hos oss pratades och diskuterades det och pappa (*Erik Andersson 1864-1929*) berättade var han varit med om, för att inte tala om när han kom från stadsfullmäktigesammanträden i Västerås. När han kom hem om kvällen för att äta – det var särskilt uppdukat för honom då – så ramlade man ner för trapporna för att höra vilka ärenden som hade föredragits och vad som bestämts. Det där berättade jag för min måg, Magnus de Laval. Han ruskade på huvudet och sa: "Din pappa måste ha varit ovanlig." Och det var han ju.

Rut: Alla de här gubbarna hade ju många olika uppdrag. Far var ju ordförande i Sparbanken, Handelsbanken, Mäljarbanken och kommunalnämndens och skolstyrelsens ordförande. Han var ju överallt i toppen.

Margit: Pappa var det också, i Upplandsbanken, Handelsbanken, Flickskolan, var censor i realskolan. Stadsfullmäktige också. Han lade också grunden till Ica. Hakon Svenssons pappa kom med pojken vid handen när denne var 15 år. Pappan var kyrkoherde i Irsta församling utanför Västerås och kom med pojken och frågade om pappa vill ta hand om gossen, som inte visste vad han ville, inte ville läsa vidare etc. Han fick vara med pappa och lära sig affärerna, växte upp hos oss. Jag minns honom från det jag var liten. De arbetade underbart bra tillsammans. Men sen bröt sig Hakon ut småningom och startade eget, eller rättare sagt, han mer eller mindre lade beslag på firman för egen del. Hur det gick till? Det vill jag nog inte berätta här. Pappa sålde då resten och hade bara kvar Pyramiden. Hakon byggde vidare på det här och det blev först Hakonbolagen och småningom Ica. Men grunden lades som sagt hos pappa. Sen sålde pappa firman och pappa och mamma flyttade till Stockholm. Där köpte de ett hus på Uggleviksgatan. Pappa var då gammal och klen och dog snart. Han tog det hela mycket hårt, för Hakon var precis som hans son. Vi var ju bara flickor, och så kom Hakon. Han gick bakom ryggen på pappa, och det knäckte honom. Pappa hade ju litat på honom helt. Jag var nog i 20-årsåldern när det här hände och hade flyttat hemifrån.

Rut: Min bror Anders (*Östby*) fick låna U1:an, den första bilen i Västmanland. Jan Perse, Sofias man, han hade aldrig åkt bil, Anders skulle köra honom i Västerås, och bilen stod på torget. Jan Perse satt i bilen och så skulle Anders veva igång den. Men det låg en växel i, så bilen började rulla, och Jan Perse började skrika Huj, Huj. Till slut stannade bilen mot nånting. Sen skulle Anders köra in den till Manne Tössberg. Det var två portar, den ena var bredare än den andra. Anders tog förstås den smalare porten och där fastnade bilen, så Jan Perse fick klättra över suffletten. "Ja, det här var första och sista gången jag åker bil", sa Jan Perse.

Margit: Pappa vara ju alltid intresserad av allt nytt, även om han inte var tekniskt kunnig. Han var den första som hade bil i Västmanland, en av de första med telefon efter landshövdingen, biskopen, borgmästaren, stadsläkaren och några till, sen kom pappa med nr 8. Och den första som hade trattgrammofon och radio med hörlurar. Och dammsugare; det var en stor, fyrkantig tung låda som vi barnungar fick släpa runt och hyra ut för 2 kr gången till grannar och bekanta.

Det var vår mormor (*Margareta Israelsdotter*) som hade första symaskinen. Hon flyttade emellan Östanby och Västerås, hon dog 3-4 veckor efter det att jag fötts, så jag döptes vid hennes grav, som det sades, så jag såg alltid för mig att dom stod med mig vid den öppna graven, och tänk om dom hade tappat mig där? Jag fick ju mitt namn efter mormor. Hon var oerhört givmild och for även runt i Västerås och hälsade på fattiga. Min syster Ingrid (*Jahn*) var med ibland, hon var mormors älsklingsbarnbarn. Och de for med häst och vagn till ett alkoholisthem i utkanten av Västerås. Fadern där var en fylltratt och barnen krälade omkring på golvet, det hade ont om både mat och kläder. Mormor for tillbaka till Västerås till olika affärer där hon köpte både mat och kläder. Och möbler också, för dem hade han pantsatt. Och sen ute till familjen och gav dem allt. Efter en tid for hon tillbaka för att se hur det stod till, och då såg det ungefär likadant ut som första gången. Möblerna var sålda, ungarna ganska undernärda etc. Ingrid undrade av som nu skulle hända, men mormor sa bara: "Vi får göra om det här en gång till, Ingrid." Och så skedde. Samma uppköp igen, och tillbaka igen, med förmaningar till familjen att nu fick man försöka ha kvar det här och se till att mannen inte söp upp det.

Även har det sagts mig att mormor köpte en frisäng på Västerås lasarett, som skulle vara gratis för evärdliga tider, för någon som behövde en plats utan kunna betala för sig, i första hand dock för en släkting. Jag undrar hur länge detta varade?

Rut: Farmor och farfar dog ungefär samtidigt. (*Fel, ungefär 9 år emellan dem.*) I testamentet skänkte de 2/3 av sin förmögenhet till fattiga i bygden, och 1/3 till efterkommande i familjen.

Margit: Det sociala intresset har gått i arv till nästa generation. Jag tänker på mamma som startade ett barnhem och ett nykterhetskafé för att bönderna inte skulle suppa upp pengarna som de fått in på torget i Västerås.

Band 2, sid 1 (osäkert vad de pratar om till att börja med)

Ruth:

Min syster Hilma (1884-1961) var 21 år när jag föddes, och Nanny var 19. När Hilma gifte sig var jag 6 år och var brudnäbb. Jag har kvar min lilla brudnäbbsklänning och sidenskor. Det var 125 personer, och alla låg kvar. Mor bäddade syskonbädd i flygeln och på alla golv, marskalkar för sig och tärnor för sig, och hyrde in gästerna i byn och på Stadshotellet förstas. Men jag kommer inte ihåg så mycket eftersom jag var så liten.

Nanny (1886-1980) ville ha ett precis likadant bröllop när hon gifte sig med Per Lindqvist. Det var också 125 personer och jag var brudnäbb tillsammans med Tord Bergman-Olson. Vi blev sen tärna och marskalk på ett otal släktbröllop, det var alltid Tord och jag. På Nannys bröllop for vi alla in till Linde där vigseln var i kyrkan. Men brudparet for dit i farbror

Anders Rolfs Royce. Far hade beställt extra vagn till tåget, så vi gick väl ner på kullerstengsgatorna till tåget, som körde till Gusselby station, där alla måste gå av. Sen gick vi alla, även brudparet, till Östanby på grusvägen, en ganska lång bit. Jag kan än för min inre syn se faster Marias (*Bergman-Olson*) små sidenskor trampa där i gruset. Och så var det musikkår i tätén, och den avfördes av Carl Berner, som var gift med min faster Hanna i Örebro. Han anförde dem med paraply, stor och kraftig var han. Sen var det middag förstås i Östanby. Alla låg kvar, och festen pågick ett par tre dar.

När jag skulle gifta mig (*19 okt. 1930*) hade far haft släktmötet när han fyllde 75 år (*21 aug 1930*), så skulle jag bara få ett litet bröllop, det blev bara 60 personer. Alla låg också kvar, tio marskalkar och tio tärnor. Det var tider det!

Sen var det Margareta Ångströms (*1899-1969*) bröllop, det var ju enormt, med tärndans kvällen före på Karlavägen (*i Stockholm*), vi fick klänningar av moster Maria. Vigsel i Engelbrektskyrkan, och jag hade som vanligt Tord. Sen middag i Spegelsalen (*på Grand Hotel*). Det var väldigt roligt, jag fick lov från skolan i Linde för att vara med på det här bröllopet. När jag kom tillbaka fick jag sitta inför hela klassen och berätta om det här, lärarna var ju så intresserade, det var en sensation.

Sedan gifte sig du, Margit (*Berglind 1900-1992*), och jag var tärna då också i en grön chiffongklänning, i domkyrkan i Västerås, det var väldigt fint. Tätt efter det gifte sig Bigge Jahn (*Birgitta Jahn, 1903-*), men jag fick tacka nej till att vara tärna, för min sparsamma far tyckte det var onödigt med en ny tärnklänning. Jag fick vara med som en vanlig gäst, och det var inte ett dugg roligt.

Margit: Rut fick sin utbildning tack vare min mamma. För morbror Gustaf, hennes pappa således, sa att det var alldeles onödigt att Rut skulle ha någon utbildning, för hon skulle ju ändå gifta sig, så det behövdes inte alls. Hon ville bli gymnastikdirektör och gå igenom Gymnastiska Centralinstitutet. Det skulle kosta pengar och då måste hon bo inackorderad. Men så kom morbror Gustaf och hälsade på oss i Västerås och mamma sa: "Vad är det för dumheter, det är klart om Rut nu vill och kan det så ska hon bli det. Men jag förstår ju vad du har för skäl (för mamma kände ju sin broder)." – "Men vad då då?" sa morbror Gustaf. – "Jo, du har naturligtvis inte råd, jag förstår att du inte ville säga det. Men då skall jag tala om för dig att jag har råd, så jag ska kosta på Rut hennes utbildning." Då blev morbror Gustaf fly förbenad. – "Skulle inte jag ha råd? Ska du gå och betala? Nehej du, hon ska få av mig." Så på det viset blev det.

Rut: Det hade jag inte en aning om, det fick jag veta nu. Jo, att faster Matilda la väldigt många goda ord för mig, det vet jag. Men just det där med pengar visste jag inte.

Hyttan, Nya Östanby etc.

Rut: Jag var för några år sedan inbjuden till Gusselby hembygdsförening för att berätta om gamla tider. Där fanns en gammal skomakare, som kom ihåg mig men jag kom inte ihåg honom. Sen skrev han till mig och berättade att han hade gått en studiecirkel och läst om hyttan bl.a. Då fick han lära sig att en hytta anlades på 11-1200-talet i Kvarnaberget av två holländska vallonska smeder. Då kom Gustav II Adolf för att indriva skatten i form av tackjärn, men det hade inte blivit så mycket järn, det var en olönsam hytta, så han fick inte så mycket skatt som han skulle ha. Han befalldes att hyttan skulle flyttas till den plats där Gusselhyttan låg, och så byggdes de ihop och byggdes också till. Gustav II Adolf for alltså själv omkring och tog upp skatt. En tysk vid namn Gottschalk köpte in sig i hyttan, men det var för svårt namn för alla hyttgubbar att uttala. Gottschalkhyttan, som den hette för början, blev alltså Gusselhyttan. Detta hände på 1600-talet.

Tackjärnet var världsberömt för sin goda kvalitet. Jag minns utslagen, när det vita järnet kommer. Gubbarna gick och gjorde formar av sand som de vattnade för att det skulle vara fuktigt. Där tappades järnet ut var 4:e timma, ett utslag. Det sprakade som av stjärnor, det vitglödgade järnet, det var fantastiskt! Vid ett tillfälle var det en gubbe som hette Grönfält som stod där med sina träskor när järnet kom. Han hann inte undan, så på ett ögonblick var hans träskor borta. Han fick ju väldiga brännskador på fötterna, jag minns så väl det där.

Alltid när det var gäster skulle man ner och se på utslaget, det var nöjet. Far hade mycket skog, men ingen jord. Därför köptes ju socker och kaffe och allt annat och vi hade stora förråd i handkammaren. Lina rostade kaffet och brände upp det, det minns jag också. Far hade brännvinskaggar i handkammaren, innan han blev nykterist.

Min äldsta bror Gösta (1888-1978) var mycket klämfingrig och nyfiken. När gång när han var liten pojke gick han där i handkammaren och tittade och fick se den där tunnan med en plugg. Han undrade vad det där var för något och drog ut den, och det började strömma ut brännvin över hela golvet. Handkammaren låg över köket, och där satt det två gubbar från hyttan och drack kaffe. Plötsligt kom det brännvin från taket och de skyndade sig att hålla kopparna under så att de fick kaffekask. Den gången slapp Gösta stryk för att far var religiös och nykterist. Gösta fick alltid enormt mycket stryk. Han kunde ha blivit – ja, om han hade fått ha en verkstad! Han byggde små ångmaskiner och allt vad det nu var. Han berättade själv att han behövde kedjor en gång, till nånting, och på den tiden var det små kedjor i herrpälsar och herrockar, som hängare. Han skar bort alla kedjor för han behövde dem. Då fick han mycket stryk av far. En annan gång skulle han göra nånting med vattenhjul, och han hade en maskin i ett uthus, men behövde ha en öppning genom väggen. Så han sågade ut en bit i den timrade väggen. Så nalkades far, varpå Gösta sprang iväg och gömde sig. Då sa far till Lina: "Leta på Gösta!" Och Lina låtsades att det tog väldigt lång tid att leta reda på Gösta som skulle få stryk. Under tiden lyckades hon säga till en bit och foga in i väggen och måla den – hon hade alltid målarfärgspysar, olika, för att laga efter Gösta för att han skulle slippa få stryk. Sen kom hon så

småningom med Gösta. ”Så kom nu, visa mig det nu vad du har gjort, du har förstört hela väggen.” Men det syntes ju ingenting, så han fick inte stryk. Lina var alltid redo att rycka in, speciellt för Gösta. Han hade verksamhetslust, han ville uppfinna, göra maskiner, allt möjligt. Men han hade ju ingenting. Han fick ohyggligt med stryk, och det satt i hela livet. Nanny och Hilma fick också stryk, när det hade gjort nånting. De låstes då in i barnkammaren och så fick de vänta på stryket. Men jag och Ragnar fick aldrig stryk.

Min far dog på Östanby, och bland de sista som fick hälsa på honom var du, Margit, och Esse (*Esaias Berglind*). Han så då till er: ”Vi gamla ska bort, och ni unga ska fram.” Min mor blev aldrig riktigt frisk, hon fick blodpropp i benet och sen bröt hon lårbenshalsen och blev liggande i fem år (*i Uppsala*) innan hon dog. På den tiden kunde man inte spika benet, också beroende på att hon hade diabetes. Då såldes Östanby, och Gösta skötte om det. Men det var svårsålt, delvis beroende på att det alltid var ont om vatten jämt, jag vet inte vad det berodde på. Ibland måste vi spara på vattnet väldigt mycket. Och det fanns ju ingenting att leva av, far hade väl sålt av skogen delvis. Östanby såldes till en som hette Nord, han var föreståndare för Hinsebergs kvinnofängelset. Han prutade och stod i, han skulle ha alla möbler, hela salongsmöblerna i bondrokoko, salsmöblerna och – ja, vi fick ju knappast nånting. Ett 1700-talsskåp, som jag har nu, fick min bror ljuga om och säga att det inte var vårt, för att jag skulle få det. När vi var där sista gången bad jag den där Nord att få köpa en stol, bara en, ur salongsmöblerna. ”Ja, då får hela det här köpet gå tillbaka då”, sa han. Far hade låtit hugga en stor stol i sten, som stod ute i trädgården. Den tog han med sig till Hinseberg, likaså ett stort ankare, alla möbler osv. Han prutade dessutom. Sedan sålde han vidare till Landstinget. Typiskt för honom och hans fru – de bodde väl där en fyra år – är att de satte upp sina egna oljeporträtt i stora salongen. Men jag lät sätta upp fars och mors porträtt, på en annan vägg, med plåt att det var de som byggde Östanby.

Min bror Sten har berättat följande för mig, han var väl 10–11 år när det utspelade sig. Gustav V hade varit på älgjakt i Kopparberg. Så stannade tåget vid Gusselby station och kungen stack ut huvudet och undrade var han var någonstans. Av nån underlig anledning var det inte känt av någon att han skulle passera utom av Johan Persson, som var gift med min faster Sofia och bodde på Marielund. Han var ett original. Han var nere på station iklädd paraply och galoscher, för det var mycket fint. Det var i september eller oktober så det fanns ingen anledning att ha galoscher. Så var det min bror Sten och hans en kusin, små barfota lortiga små pojkar som stod där. Och när Gustav V stack ut huvudet och undrade var han var, då höjde Johan Persson paraplyet och skrek: ”Hurra för kungen!” Där stod bara det där tre, och kungen han skrattade så han hade väl aldrig skrattat så mycket förr.

Johan Persson vägde upp malm som bönderna kom med. Han kom från Resta, och vägde även upp släktingarnas malm, men han såg inte genom fingrarna med deras malm, utan var omutlig och genomärlig, så de fick inte mer betalt än de andra. Så kom bönderna

farande med kolet i kolryssar (stora rottingslädar) till hyttan. Margit och jag har åkt i kolryssar, de kläddes då med hö och halm, eftersom de var helt svarta inuti. Vägen från station till hyttan var kolsvart av koldammet. Tackjärnet hämtades vid hyttan och forslades först med tåg till Arboga, och därifrån båt till Slussen i Stockholm till Järnkantoret, som tog hand om det och besiktigade det. Tackorna var då försedda med stämpeln (LB 18) och sen gick det med båt till Tyskland, för det var tyskarna som köpte i Lübeck. Det var prima kvalité och världsberömt.

Slaggen som blev över kördes med en slagghund, en liten vagn, upp på ett slagberg som blev högre och högre. Mycket vacker slagg, mycket turkos. När hyttan revs, revs hela slagghögen, och den slaggen ligger nu i vägarna i Bergslagen. Någon silversmed i Lindesberg lyckades rädda litet slagg och har gjort smycken, och jag har låtit göra smycken till min familj. Det skall vara turkos färg.

Gusselhyttan ligger 6 km norr om Lindesberg. Järnvägsstationen, som numera också är rivet, hette Gusselby, och där stannar inga tåg längre. Den ligger vid Frövi-Ludvika järnväg. Det var synd att järnvägen inte drogs vid hyttan utan en bra bit därifrån, och därför måste allting forslas dit. Nu finns ingenting kvar av hyttan alls.

Släktföreningen bildas

Margit: Det var på min mammas 70-årsdag på Skansen. Margareta Ångström höll tal och undrade om man inte borde bilda en släktförening. Alla ansåg att det var en väldigt bra idé, men vilka skulle då stå för det? Då föreslog Margareta att det borde ju vara från olika grenar av släkten. Utvalda blev Anders som representant för Gustaf och Helena, Margareta från Anders och Maria och jag från Matilda och Erik. Sen möttes vi flera gånger och gjorde upp om hur det skulle gå till, och föreningen bildades i Sigtuna 1952. Beslöts om möten vartannat år, fast det var delade åsikter om detta, gärna i bergslagstrakten och i Stockholm, eftersom som många hade släktingar att bo hos där. Olika värdfolk för varje släktmöte. Styrelse och festkommitté tillsattes. Det andra mötet blev i Linde.

**Band 2, Rut Egerös anförande vid årsmötet i Hässelby 3 sept 1988
(i stort ett sammandrag av ovanstående)**

Många av de yngsta vet nog inte vad Östanby är. Det var en gård i en by som hette Gusselby, som ligger en halvmil norr om Lindesberg. Det hette Linde från början, men de blev så högfärdiga att de måste byta till Lindesberg. Den byn byggdes på 1700-talet och bestod av en bygata med hus på ömse sidor (*radby*). I slutet av 1700-talet och början av 1800-talet blev det storskifte och då måste man flytta sina hus eller bygga nya. Då flyttades Östanby öster om de andra husen, därav namnet Östanby. Till gården hörde stora skogar och mycket jord, de var rika, våra anfäder. Men sen byggdes järnvägen Frövi-Ludvika 1870-71, och då delades egendomen mitt itu, och då behöll min far Gustaf Olsson delen väster om järnvägen. Min farfar Anders Olsson behöll delen öster om järnvägen och där byggde han Marielund, och där dog han sedermera, 71 år gammal.

Anders Olsson och Margareta Israelsdotter står överst på vår stamtavla. Han kom från Brunnslyttan, hon från Fåsjöhyttan. Mödosamma friarfärder för Anders (*se ovan ang. detta*).

Mycket av det jag vet om Anders och Margareta har jag hört av min kusin, Margit Berglind (*se om Anders och Margareta ovan*). Farfar tog mina äldsta systrar Hilma och Nanny på sina knän och sjöng visor för dem. Han var traktens rikaste man och mycket aktad, och hade många förtroendeuppdrag. Var några gånger i veckan på Stadshotellet i Linde och agerade bank, så att allmogen och bönderna kunde komma och sätta in och ta ut pengar. Han var alltså första banken i Linde. Gav också juridiska råd.

Min farmor Margareta var raka motsatsen, strängt religiös. Samarbetade med grevinnan Sparre på Vedeväg, de ordnade stora religiösa sammankomster som det kom tusentals människor till. Idkade stor välgörenhet, och många kom till Östanby för att få hjälp, och alla fick de hjälp. Hon var mycket socialt verksam. (*Om kaffeservisen, Anders fiolspel, Margret som för till USA, badortssemestrarna etc., se ovan*).

Anders gifte sig när han var 24 och Margareta 18 år, de bodde på Brunnslyttan, och där föddes fyra barn i rask följd. Efter sex år köpte Anders Gamla Östanby för 20.000 riksdaler. Det var en lång rödtimrad bergsmansgård, med två flyglar. Sen brann gården och bara en flygel återstod.

Hyttstämpeln, som allt tackjärn stämplades med, betyder Linde Bergslag hytta 18. ”Hyttstämpeln utformades ur den från befintliga mantals- och skattelängden i Lindes Bergslags äldsta mantals- och skattelängd.” Den utformades 1539, lägger man sedan ihop dessa siffror blir det 18. (*Om utslag etc., se ovan*.) Själva hyttan är från 1100-talet. (*Hyttistoria, med Gustav II Adolf etc., se ovan*.)

Fyra barn föddes på Brunnslyttan, och tio på Gamla Östanby. Sen gifte sig mina föräldrar Gustaf och Helena och övertog Gamla Östanby. Då hade farfar redan byggt Marielund, och flyttade dit med de tre yngsta barnen, systrarna Maria, Matilda och Hanna; de andra var gifta.

Efter nio år fick min far fnatt och byggde Nya Östanby (*se ovan*). Huset byggdes senare till. Min far levde rullan, men det minns inte jag, för jag var bara med på den religiösa tiden. Mycket kortspel, punsch, festande på Stadshotellet (*se ovan*). Sen kom väckelsen (*se ovan*). Kräfterna i Råsvalen, kalas, gäster, släktmöten och kusinmöten (*se ovan*).

Far älskade fester, och älskade när släkten kom. Vi var 44 kusiner på en gång, varav 5 var i Amerika. Somliga kom ridande, andra i Ul:an, morbror Anders i Rolls Royce, somliga cyklande. Då ställde min bror Sten till logdans. Och vi låg uppe i höet och tittade på de dansande. En snygg kyrkoherdeson bjöd upp den vackra Bigge (*Jahn*) till dans, och efteråt kysste han henne på hand. Varpå Bigge kommer uppstörtande till mig i höet och spottade och gned på den där handen – hon trodde hon hade blivit med barn!

Mina systrars bröllop (*se ovan*), – ja, jag sa ”farbror” till mina svågrar och ”tant” till mina svägerskor, 21 år var det mellan min äldsta syster och mig.

Jag växte upp på Nya Östanby, och sedan jag var 8 år var jag inackorderad i Linde, och sen i Örebro och sen i Stockholm. Hela min skoltid var jag inackorderad. Jag fick bara komma hem från Linde lördag kväll (vi hade ju skola på lördagar). På söndagarna måste jag gå upp och gå till Missionshuset. I Örebro var jag inackorderad hos min faster Hanna och farbror, det vara mycket trevligt, och det huset på Järnvägsgatan finns kvar och är nu kulturhus.

Sen kom jag till Stockholm och tog min examen, och sen for jag till USA, för hemma fanns det inte så mycket arbete. Bodde hos min kusin Hildur (*i Brooklyn*). Men mitt liv och leverne i USA ska vi inte tala mer om...